

– Nem úgy, fiatal barátom, nem úgy... Meg kell gondolni a dolgot és nem becsmérelni semmit. Hímmel Krucifix!⁷ Ez is csak olyan jó és fontos kivitelű cikkek, mint bármi más, mint a fa, búza, kőszén, gyapjú s a többi. Mi hálások vagyunk ezért is. Valóban, uram, igen... ez is azon nyerstermények közé tartozik, melyeket az önök országa nyújt, s melyek itt, a külföldön dolgoztatnak fel.

(1873. In *Mikszáth Kálmán Összes művei*. 51. köt. *Cikkek és karcolatok*. I. 1869–1874. 82–85.)

Alfréd regénye

VAJDA JÁNOS

[...] Ah
Még most is reszketek minden tagomban.
Még most is érzem a kék borzadályát,
Mely mint az egykori, az első éden
Kigyója járja át egész valómat.
Valóban, itt nem volt kigyóra szükség;
Ellenkezőleg... mintha láttam volna,
Sőt pláne tán hallottam is suhogni
Fejem fölött a fenyegetve, intve
Esdeklő cherubok lángpallosát... de épen
E rettenetes tilalom, ez az
Irtóztató nagy büntetés, a táj
Szentsége, csöndje, szűz ártatlansága;
A gondolat, hogy mekkora lehet
A kék, amelyet ekként tiltanak
S az örök kárhozat pokoltüzével
Fenyítnek istenek – nyilván mivel

7 A káromkodás, fohászzkodás magyar megfelelője: „Magasságos feszület”!

Ezzel magát a hetedik eget,
Annak legdrágább rejtekét, legédesb
Mézét rabolja szemtelen halandó –
És végre Izidóra ittasító,
Rohamra lelkesítő bájai
Fényének égő napszurásai
Meggábitottak és már-már tilos,
Szentségtörő merényre bősitettek.
S csak egy kis játszi szellő mentte meg;
Tán sóhajom, fojtott léleketemnek
Mintegy utolsó lobbanása – mely
Majd vágyban égő lelkem tépte ki –
Lebegteté a finom és ezernyi
Legfényesebb pillangó szárnyiból
Szövött lepelt, midőn alatta, hah!
Szentséges ég! – bős rémület fogott el –
És mint midőn a kitörő Vezúv
Parázsszerű lágóját még sűrűbb
Jégzápor oltja el s mereszti meg:
Fagyasztá jéggé még imént tilos
Kéjvágy tüzetől forró véretem
A gondolat, rettentő sejtelem,
Hogy Izidóra halva van, megölve!
A szív mögött, vagy kissé tán alantabb,
Nagyságra, színre egy epernyi bimbó,
Egy törsturáshoz teljesen hasonlól! –
Meghalt! Megölték... irigy istenek...
Mint tiszta égből hirtelen, váratlan
Lecsattanó villám hatott velőmbe
E gondolat és szintoly hirtelen
Ijedten s fájdalomtól görcsösen
Vonagló ajkaimmal csókolám
A sebnék vélt jelet, midőn alig hogy épen
Örömlövésként dobbanó szívemmel
Fölismerém a végzetes csalódást,
Szégyen s haragtól villámló szemekkel
Ijedt föl Izidóra éleset
Sikoltva...

II.

Hah! mi különös, csodás,
Mi bűvöletes álom! Kusza bár,
Összhang s aránytalan, mint minden álom;
De mennyi és mily élénk látomány!
Minő világos láthatár; mi mély,
Valóhü érzés, indulat... valóban,
Hogy most van ébren lelkem, oly közel járt
Vagy épen össze is ölekezett
És tánkra kelt az álom a valóval.
[...]

*(1875. In Vajda János Összes Művei II. köt. Nagyobb költői művek.
Budapest, 1977. 167–169.)*

Kéj

KOMJÁTHY JENŐ

Az életláz, a kéjek árja
Elönti izzó véretem.
Mámorba ringat, szent varázsba
Az izzó lég, a hús liget.
A nyár, az ég dicső leánya
Gyönyörtől duzzad és piheg;
A természet keblét kitarva
Csókokba fojtja lelkemet.
Gyönyörhangóceán, világzene,
Szépség és bujaság nászünnepe. [...]
Hadd csüggjek hát az élvek ajkán
S örökre szívjam azt mohón!
Lágy déli szél röpítse sajkám,